

Organizacja szkolnej katechezy i punktu katechet.

Autor tekstu: **Paweł Borecki**

Prawo do nauczania religii w szkole zarówno publicznej, jak i prywatnej Konstytucja (art. 53 ust. 4) przyznaje każdemu związkowi wyznaniowemu o uregulowanej sytuacji prawnej, czyli posiadającemu odrębną ustawę określającą jego stosunki z państwem albo wpisanemu do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty z 1991 r. (Dz.U. Nr 95, poz. 425 z późn. zm.) w przedszkolu publicznym, publicznej szkole podstawowej i publicznym gimnazjum o pobieraniu nauki religii decyduje życzenie rodziców (opiekunów prawnych), a w publicznej szkole ponadpodstawowej bądź ponadgimnazjalnej życzenie rodziców (opiekunów prawnych) bądź samych uczniów. Po osiągnięciu pełnoletniości o pobieraniu nauki religii decydują sami uczniowie. Wspomniane życzenie, według rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz.U. Nr 36, poz. 155 z późn. zm.) wyrażane jest w najprostszej formie oświadczenia i nie musi być ponawiane w kolejnym roku szkolnym, może natomiast zostać zmienione. Oświadczenie może być wyrażone nawet ustnie, dla celów dowodowych wskazana jest forma pisemna. Prawo nie określa, komu należy składać oświadczenie - dyrektorowi, czy kompetentnym władzom danego związku wyznaniowego, które następnie przekazują informację szkole. Ponieważ jednak szkoła publiczna ma obowiązek organizowania nauczania religii zgodnie z życzeniem zainteresowanych, a szkołę reprezentuje w zasadzie dyrektor, to on jest organem właściwym dla przyjmowania oświadczeń.

Szkoła publiczna oraz publiczne przedszkole mają obowiązek zorganizowania lekcji dla grupy nie mniejszej niż 7 uczniów w danej klasie lub oddziale (wychowanków w grupie przedszkolnej). Dla mniejszej liczby uczniów (wychowanków) lekcje religii w przedszkolu lub w szkole powinny być zorganizowane w grupie międzyklasowej lub międzydziałowej. Jeżeli w całej szkole lub w przedszkolu na naukę religii określonego związku wyznaniowego zgłosi się mniej niż 7 uczniów, to organ prowadzący przedszkole lub szkołę (są nimi najczęściej jednostki samorządu terytorialnego: gmina, powiat, ewentualnie województwo samorządowe) w porozumieniu z właściwym kościołem lub związkiem wyznaniowym (czyli za jego zgodą), organizuje naukę religii w grupie międzyszkolnej lub w pozaszkolnym punkcie katechetycznym. Liczba uczniów (wychowanków) w grupie lub w punkcie katechetycznym nie powinna być wówczas mniejsza niż 3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach organ prowadzący publiczną szkołę lub przedszkole, w ramach posiadanych środków, może na wniosek związku wyznaniowego zorganizować nauczanie religii danego wyznania w sposób odmienny niż wyżej określony. Ponadto dopuszczalne jest nieodpłatne udostępnianie sal lekcyjnych na cele katechetyczne, w terminach wolnych od zajęć szkolnych także związkom wyznaniowym nie organizującym nauczania religii w ramach systemu oświatowego.

W praktyce zatem członkowie związku wyznaniowego o uregulowanej sytuacji prawnej powinni, najlepiej przed rozpoczęciem roku szkolnego, skierować do dyrektora danej publicznej szkoły lub przedszkola pismo wyrażające życzenie, aby szkoła zorganizowała dla ich dzieci naukę religii. W szkołach ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych z takim życzeniem mogą wystąpić sami uczniowie. Liczba zainteresowanych osób musi wynosić co najmniej 7 w całej szkole bądź przedszkolu. Przedszkole lub szkoła zatrudniają nauczyciela religii wyłącznie na podstawie imiennego, pisemnego skierowania do określonego przedszkola lub szkoły wydanego przez władze zwierzchnie właściwego związku wyznaniowego. W przypadku innych niż Kościół Katolicki związków wyznaniowych do skierowania warto załączyć wyciąg z właściwej ustawy wyznaniowej czy rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych oraz z prawa wewnętrznego danej konfesji. Nauczycieli religii zatrudnia się zgodnie z Kartą Nauczyciela, czyli powinni oni posiadać przygotowanie pedagogiczne określone w tej ustawie. Kwalifikacje zawodowe nauczycieli religii określają odpowiednie władze zwierzchnie związków wyznaniowych w porozumieniu z Ministrem Edukacji Narodowej. W praktyce brak takiego porozumienia może okazać się przeszkodą w zatrudnieniu nauczyciela religii, a tym samym w zapewnieniu jej nauczania dla osób, które sobie tego życzą. Dotychczas porozumienia w sprawie kwalifikacji nauczycieli religii zawarły z Ministrem Edukacji Narodowej Konferencja Episkopatu Polski oraz Polska Rada Ekumeniczna. Porozumienie nie jest jednak źródłem prawa

powszechnie obowiązującego, nie może być barierą w realizacji konstytucyjnych praw obywateli.

Nauczanie religii odbywa się na podstawie programów nauczania i podręczników opracowanych i zatwierdzonych przez właściwe władze związków wyznaniowych i przedstawionych Ministrowi Edukacji Narodowej do wiadomości. Przed rozpoczęciem nauczania odpowiednie zatwierdzone dokumenty należy przedstawić MENiS.

Ustawa o gwarancjach wolności sumienia i wyznania uznaje prawo związków wyznaniowych do nauczania religii oraz wychowywania religijnego dzieci i młodzieży, zgodnie z wyborem dokonany przez rodziców lub prawnych opiekunów. Nauczanie religii jest wewnętrzną sprawą związków wyznaniowych. Jest organizowane zgodnie z programem ustalonym przez władze związku wyznaniowego w punktach katechetycznych znajdujących się w kościołach, domach modlitw i innych pomieszczeniach udostępnionych na ten cel przez osobę uprawnioną do dysponowania nimi (art. 20 ust. 1 i 2). W opinii zatem dyrektora Departamentu Wyznań MSWiA założenie punktu katechetycznego jako takiego należy do wyłącznej kompetencji związku wyznaniowego, nie jest wymagane powiadomienie Departamentu Wyznań o tym fakcie. Państwo nie ingeruje w tworzenie tego rodzaju placówek, mieści się ono w zakresie indywidualnej i kolektywnej wolności religii (wyznania) zagwarantowanej w art. 53 Konstytucji oraz w art. 2 i 19 ust. 2 pkt 10 ustawy o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

Na utworzenie i działalność punktu katechetycznego musi jednak wyrazić zgodę właściciel lokalu. Działalność tego rodzaju placówki powinna być ponadto zgodna z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa, np. w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej. Zasadne jest także, aby prowadzący nauczanie religii w punkcie katechetycznym, jeżeli nauka pobierana jest przez osoby niepełnoletnie, dysponował pisemnymi oświadczeniami rodziców lub prawnych opiekunów dzieci, że uczęszczają one na zajęcia zgodnie z ich wyborem, aby ewentualnie zabezpieczyć się przed zarzutami naruszenia przepisów ustaw chroniących władzę rodzicielską.

Jeżeli natomiast związek wyznaniowy pragnie, aby w pozaszkolnym (pozaprzedszkolnym) punkcie katechetycznym nauczanie religii było organizowane przez organ prowadzący szkołę (przedszkole) publiczne/a, czyli w praktyce przez samorząd terytorialny, to powinien porozumieć się w tym celu z właściwą gminą (względnie powiatem, czy województwem). Bariery praktyczną mogą okazać się koszty utrzymania danego punktu katechetycznego przez samorząd. Komórką administracyjną prowadzącą sprawy związane z punktami katechetycznymi jest Wydział Oświaty danego urzędu gminy (miasta), powiatu ewentualnie województwa. Jeżeli porozumienie zostanie zawarte, to nauczyciel prowadzący naukę w takim punkcie katechetycznym jest zatrudniany przez dyrektora szkoły lub przedszkola wskazanego przez organ prowadzący, wchodzi w skład rady pedagogicznej, nie przyjmuje jednak obowiązków wychowawcy klasy. Nauczyciel religii w punkcie katechetycznym ma obowiązek prowadzenia odrębnego dziennika zajęć zawierającego te same wpisy co dziennik szkolny. Tylko uczniowie pobierający naukę religii w punkcie katechetycznym zorganizowanym na podstawie porozumienia między danym związkiem wyznaniowym a organem prowadzącym szkołę czy przedszkole publiczne otrzymują ocenę z religii na świadectwie szkolnym, na podstawie zaświadczenia katechety. Ocena z religii, jako przedmiotu nieobowiązkowego, nie jest wliczana do średniej ocen na świadectwie szkolnym.

Paweł Borecki

Doktor, asystent w Katedrze Prawa Wyznaniowego Uniwersytetu Warszawskiego. Specjalność naukowa: prawo wyznaniowe. Autor artykułów i książek z zakresu prawa wyznaniowego.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 01-09-2002 Ostatnia zmiana: 04-02-2004)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2676) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,2676>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl